

Mottagare
Regionstyrelsen

Uppdrag. Äskande Gotlands Konstmuseum

Förslag till beslut

- Informationen tas emot. Önskemålet om ramförstärkning från kultur- och fritidsavdelningen kommer att hanteras och prioriteras av regionstyrelseförvaltningens ledningsgrupp, tillsammans med alla andra önskemål inom regionstyrelseförvaltningen, vid framtagandet av regionstyrelseförvaltningens förslag till mål och budget för perioden 2027-2029.

Sammanfattning

Vid budgetavstämningen hösten 2025 fick regiondirektören i uppdrag att återkomma till budgetberedningen 2026 gällande projekterings- och finansieringsplan för Konstmuseet. Gotlands Museum har i arbetet med detta inkommit med skrivelsen Tilläggsäskande gällande utökat bidrag för konstmuseiverksamhet, daterad 260216, vilken bifogas.

Totalt beräknas Konstmuseets nya årliga verksamhetsdrift till 10,093 mnkr.

För att finansiera detta planeras högre verksamhetsintäkter genom utökade öppettider och programverksamhet, hyresintäkter från både fasta hyresgäster och evenemangsuthyrning samt egen finansiering från Gotlands Museums övriga självfinansierade verksamhet.

I den nya skrivelsen har Gotlands museum gjort prioriteringar vad gäller byggnationen och justerat räntenivån efter tydligare besked gällande lägre räntenivåer. Tidigare äskande omfattade 6,4 mnkr. Utöver redan beslutad ramförstärkning om 1,5 mnkr äskas enligt justerade beräkningar 3,178 mnkr för Konstmuseets drift.

Regionstyrelseförvaltningen ser att Gotlands Museum på kort tid har säkrat extern finansiering och att de nya kalkylerna ger ett ökat ansvar för Gotlands Museum, breddad finansiering och minskade kapitalkostnader. Detta ger verksamheten ökad ekonomisk hållbarhet och går i linje med Region Gotlands policy för ekonomistyrning. Bedömningen är att ökad medelstildelning för Konstmuseets verksamhet går i linje med Förordning (2010:2012) om fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet, Kulturplan 2025-2028, världsarvsstrategin och besöksnärlingsstrategin.

I förslaget om fördelning av medel inom kultursamverkansmodellen för 2026

föreslås ramförstärkning om 176 tkr till Konstmuseets verksamhetsutveckling. Kultur- och fritidsavdelningen (KFA) föreslår därför en ramförstärkning inom kultursamverkansmodellen till Konstmuseet, Gotlands Museum från 2027 om resterande belopp 3 mnkr.

Önskemålet om ramförstärkning från kultur- och fritidsavdelningen kommer att hanteras och prioriteras av regionstyrelseförvaltningens ledningsgrupp, tillsammans med andra önskemål inom regionstyrelseförvaltningen, vid framtagandet av regionstyrelseförvaltningens förslag till mål och budget för perioden 2027–2029.

Ärendebeskrivning

Ursprungsäskandet från Gotlands museum/Fornvännerna gällande Konstmuseet inkom 2025-04-09. Ärendet presenterades till budgetberedningen i juni 2026 som en återslaggning av uppdrag 2025-05-30, §182. Regiondirektören fick då i uppdrag att bereda äskandet och återkomma till budgetavstämningen hösten 2025.

Vid budgetavstämningen beslutades att Region Gotland ingår propägnadsborgen för Konstmuseets lån upp till max 64 mnkr för en tidsperiod om högst 40 år. Samtidigt beslutades om ramförstärkning om 1,5 mnkr till Konstmuseet inom kultursamverkansmodellen. Regiondirektören fick också i uppdrag att återkomma till budgetberedningen 2026 gällande projekterings- och finansieringsplan.

Gotlands Museum har i samband med detta inkommit med ett tilläggsäskande om 3,178 mnkr i skrivelsen Tilläggsäskande gällande utökat bidrag för konstmuseiverksamhet, daterad 260216 (bifogas).

Sedan beslutet i november har Gotlands Museum arbetat med att säkerställa extern finansiering, utveckla finansieringsplanen för ombyggnation och verksamhetsutveckling samt upprätta en projekteringsplan. Resultatet bifogas i skrivelse Tilläggsäskande gällande utökat bidrag för konstmuseiverksamhet, daterad 260216 från Gotlands Museum.

Nya beräkningar

Gotlands Museum beskriver att beslutet om borgen har varit helt avgörande för arbetet med ansökningar om kompletterande finansiering, kontakt med banken och projektering. Den beslutade ramförstärkningen 2026 för Konstmuseets verksamhet om 1,5 mnkr innebär att projektering och verksamhetsutveckling kan inledas under 2026.

Hitills har Gotlands Museum hunnit med en fördjupad projektering, bygglovsansökan, dialog med entreprenörer påbörjad, dialogen med GEAB är klar, ansökningar om bidrag, dialog med näringslivet samt dialog med kommande hyresgäster BAC och Resurscentrum för konst och form på Gotland.

Museet väntar nu besked om extern finansiering från stiftelser, fonder och myndigheter om 15 mnkr. Samtal med större aktörer inom näringslivet förs och erbjudande till privatpersoner och organisationer om att vara med och bidra kommer att presenteras under våren 2026. Eftersom budgetprocessen inom Region Gotland kräver inlämning av handlingar redan i mitten av februari har dock inte alla svar hunnit inkomma. Äskandet utgår därför ifrån nuläget, men positiva besked från en eller flera av ansökningarna under 2026 kan innebära att behovet av ramförstärkning kan justeras nedåt inför medelsfördelning 2027.

I den nya skrivelsen har Gotlands museum gjort prioriteringar vad gäller byggnationen och justerat räntenivån efter tydligare besked gällande lägre räntenivåer. Beräknad lånenivå är nu 59,6 mnkr (tidigare 64 mnkr) och snitträntan bedöms bli 3 % (tidigare 5%). Behovet av ramförstärkning för årlig teknisk drift beräknas därmed till 2,378 mnkr (tidigare 5,6 mnkr), vilket är en minskning med 3,222 mnkr

Tabell 1: Uppdaterade beräkningar

Kostnad	Tidigare	Uppdaterat
Lånenivå	64 mnkr	59,6
Räntenivå	5 %	3 %
Kostnad teknisk drift	5,6 mnkr	2,378 mnkr

Totala kostnader för verksamhetens drift beräknas bli 4,465 mnkr för fastighetsdriften och 5,628 mnkr för verksamheten. Totalt innebär det en ny total kostnad för Konstmuseets verksamhetsdrift på 10,093 mnkr.

Tabell 2: Kostnadsberäkning

Kostnad	Specifikation	Belopp mnkr
Fastighetsdrift	El, värme, larm, VA, underhåll	1,187
Finansiering	Ränta, amorteringar	3,278
Personal	Öppethållande, pedagogik	4,228
Publik verksamhet	Utställningar, program, butik, mf	1
Samlingsförvaltning		0,4
Totala kostnader	Verksamhetsdrift Konstmuseet	10,093

Nytt beräknat behov

För teknisk drift inklusive finansieringskostnader äskas 2,378 mnkr.

Tabell 3: Nytt behov

Kostnad	Specifikation	Belopp mnkr
Teknisk drift	Fastighet- och finansieringskostnader	2,378
Verksamhetsutveckling	Personal, utställningskostnader osv	0,8
Totalt behov	Verksamhetsdrift Konstmuseet	3,178

De nya beräkningarna innebär en minskning av de årliga kostnaderna för räntor och amorteringar med 1,722 mnkr.

Behovet av 0,8 mnkr för verksamhetsutveckling är kopplat till ökad personal och ökad budget för samtidskonst. Det senare krävs för att kunna möta höjda nivåer i MU-avtalet (Avtal om upphovspersoners rätt till medverkans- och utställningsersättning). Personalkostnaderna är kopplat till tre faktorer: Ökad bemanning, pedagogisk verksamhet och konst på hela Gotland. Ökade öppettider kräver mer bemanning. Det är en del i kalkylen, för att möjliggöra ökade intäkter genom entréavgifter, programverksamhet och lokalhyror. Den planerade satsningen på pedagogisk verksamhet för barn och unga handlar dels om att kunna inkludera bild- och formområdet i kulturgarantin, men också att erbjuda utökad verksamhet riktad mot barn och unga utanför skoltid. Gotlands Museum vill också fortsätta den framgångsrika satsningen på konst på andra platser runt om på hela ön.

Finansieringsplan

För att finansiera detta planeras utökade öppettider och programverksamhet, hyresintäkter från både fasta hyresgäster och evenemangsuthyrning samt egen finansiering från Gotlands Museums övriga verksamhet. Den offentliga finansieringen uppgår i äskandet till 7,665 mnkr (76 %) och självfinansieringen till 2,428 mnkr (24 %).

Enligt Kulturanalys snittar den offentliga finansieringen på 71 % för regionala museer med konstuppdrag. Gotlands museum hade tidigare i nationella jämförelser från 2024 en mycket låg offentlig finansiering, totalt 38 %. Om äskandet beviljas blir den nya siffran 76 %, vilket är nära medelvärdet i Sverige.

Tabell 4: Finansieringsplan

Finansiering	Specifikation	Belopp, mnkr
Intäkter i verksamheten	Entréer, program, butik m m	1,2
Hyresintäkt	BAC, Konst och form på Gotland	0,73
Egen finansiering	Från övrig verksamhet, självfinansiering	0,498
Tidigare finansiering KSM	Stöd till Konstmuseet totalt 2025 års nivå	2,987
Beviljad ramförstärkning	Från 2026	1,5
Behov ramförstärkning	Tilläggsäskande från 2027	3,178
Totala intäkter		10,093

Projekteringsplan

Gotlands Museum beskriver arbetet med projekteringen enligt följande:

Tabell 5: Projekteringsplan

Period	Specifikation
Feb/mars 2026	Besked bygglov
	Fortsatt dialog med entreprenörer
	Teckna avtal med hyresgäster
Mars 2026	Styrelsebeslut: Upphandling byggentreprenad
Vår 2026	Möten med möjliga finansiärer
	Besked ansökningar
	Kampanj privatpersoner och mindre företag/organisationer
Okt 2026	Byggstart
Höst 2026 – maj 2027	Byggnation
Juni 2028	Invigning

Önskemål om ramförstärkning

Det befintliga verksamhetsstödet inom kultursamverkansmodellen (KSM) var 2025 2,987 mnkr. Med beviljad ramförstärkning om 1,5 mnkr från 2026 önskar KFA ett tillskott på 3,178 mnkr från 2027.

Koppling till förordning och mål

Arbetet med renovering och utveckling av Konstmuseet är brett förankrat. Region Gotland har möjliggjort processen genom att tidigare skjuta till medel för projektering samt 2025 ta beslut om propäborgen och ramförstärkning om 1,5 mnkr hittills. Konstmuseets viktiga roll som nod för bild/form/slöjd/design har lyfts i Konstöversynen 2022/2023 och i löpande dialog med området. Där betonas möjligheterna till ökad samverkan mellan Konstmuseet och andra aktörer såsom Baltic Art Center, Konst och form på Gotland samt fria professionella aktörer.

Konstmuseet ingår i kultursamverkansmodellen som regleras av **Förordning (2010:2012) om fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet**. Förordningen pekar mot de nationella kulturpolitiska målen, god tillgång till sju kulturområden för länets invånare och till den regionala kulturplanen. De strategiska utvecklingsområden som Kulturrådet har tagit fram är:

- Utveckla den regionala kulturella infrastrukturen, etablera och stärka samverkansformer och interregionala samarbeten.
- Ge utrymme till konst- och kulturområden med svag regional struktur
- Insatser som leder till att fler invånare deltar i kulturlivet.

De paragrafer i förordningen som berör ärendet kan ses nedan.

Utdrag ur Förordning (2010:2012) om fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet

Ändamålet med fördelning av statsbidraget

4 § Fördelningen av statsbidraget ska bidra till att de nationella kulturpolitiska målen uppnås samt ge ökade möjligheter till regionala prioriteringar och variationer.

Villkor för regionernas fördelning av statsbidraget

6 § En region får fördela vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet om en regional kulturplan har upprättats av regionen och kulturplanen överensstämmer med denna förordning och de föreskrifter som meddelas med stöd av denna förordning.

8 § Med utgångspunkt i det ändamål som anges i 4 § ska regionen ansvara för att bidragsgivningen enligt denna förordning främjar en god tillgång för länets invånare till

1. professionell teater-, dans- och musikverksamhet,
2. museiverksamhet och museernas kulturmiljöarbete,
3. biblioteksverksamhet och läs- och litteraturfrämjande verksamhet,
4. professionell bild- och formverksamhet,
5. regional enskild arkivverksamhet,
6. filmkulturell verksamhet, och
7. främjande av hemslöjd.

Förslaget om ramförstärkning berör beslutade mål i **Kulturplan 2025-2028** (bifogas), särskilt mål 1, 2 och 4. Mål 1 pekar ut konst, slöjd och form som strukturellt svaga områden, vilka ska stärkas både genom ökad samverkan samt i organisation och ställning enligt Konstöversynens rekommendationer. Mål 2 beskriver att ombyggnationen av Konstmuseet ska genomföras i samverkan under perioden.

Ökade medel för verksamhetsutveckling handlar om att kunna utveckla den konstpedagogiska verksamheten. Detta för att kunna inkludera bild- och formområdet i utbudet inom Kulturgarantin, men också för att möta behovet av fler aktiviteter för barn och unga på fritiden. Den delen av föreslagen ramförstärkning går mot mål 4, som handlar om att fler barn, unga och unga vuxna på Gotland ska delta i och skapa kultur.

Mål 1	Strukturellt svaga områden stärks. Infrastruktur samt samsyn kring organisation och ansvar inom kultursamverkansmodellen vidareutvecklas för områden som dans, konst, slöjd och form. - - - Konst, slöjd och form får stärkt organisation och ställning enligt konstöversynens rekommendationer. - - -
Mål 2	Fler verksamhetsanpassade lokaler är tillgängliga. - - - Ombyggnationen av Konstmuseet möjliggörs i samverkan. - - -
Mål 4	Fler barn, unga och unga vuxna på Gotland deltar i och skapar kultur. Samverkan för barns, ungas och unga vuxnas rätt att skapa och vara delaktiga kulturaktiviteter utökas. Fokus sätts på att barn, unga och unga vuxna ska få ta del av kultur både i skolan och på fritiden. Barnkulturgarantin säkras och utvecklas, så att det skapas goda förutsättningar för ett likvärdigt utbud för alla elever på hela Gotland. Fler möjligheter till kulturaktiviteter inom förskola och gymnasiet utvecklas. Språk- och kulturutveckling möjliggörs för personer som tillhör minoritetsgrupper. Arbete för barns yttrandefrihet stärks.

Samma intention finns också som **koncerngemensamma mål** inom Region Gotland och följs upp i bokslutet.

Koncerngemensamt mål	Öka andelen barn och unga (0-18 år) som upplever kultur årligen och med totalt 10 % under perioden 2024-2027.

Konstmuseets betydelse för besöksnäringen och en levande innerstad linjerar med mål 1-3 i **världsarvsstrategin** samt **besöksnäringstrategins** övergripande målsättning Stärkt attraktivitet och ökad delaktighet.

Världsarvsstrategi	Mål 1 Hansestaden Visbys världsarvsvärde beaktas i allt utvecklings-, förändrings- och planeringsarbete för ett långsiktigt bevarande. Mål 2 Hansestaden Visby är en livskraftig, hållbar, säker och attraktiv plats för boende, verksamma och besökare året runt. Världsarvet utgör en resurs och drivkraft i regional utveckling. Mål 3 Världsarvet används som plattform för hållbar utveckling utifrån Agenda 2030.
Besöksnäringstrategi	Stärkt attraktivitet och ökad delaktighet. Gotland ska upplevas som Sveriges mest hållbara och attraktiva resmål 2030

Bedömning

KFA ser att Gotlands Museum på kort tid har säkrat extern finansiering och bearbetat sina kalkyler. De nya beräkningarna visar ett ökat ansvar för Gotlands Museum, breddad finansiering och minskade kapitalkostnader. Sammantaget bedöms detta ge ökad ekonomisk hållbarhet och gå i linje med Region Gotlands policy för ekonomistyrning.

Bedömningen är att ökad medelstillsättning för Konstmuseets verksamhet går helt i linje med förordningen för KSM, de nationella kulturpolitiska målen och Kulturrådets strategiska utvecklingsområden, Kulturplan 2025-2028 samt det koncerngemensamma målet *"Öka andelen barn och unga (0-18 år) som upplever kultur årligen och med totalt 10 % under perioden 2024-2027"*. Vidare har utvecklingen av Konstmuseet betydelse för måluppfyllelse i såväl Världsarvsstrategin som Besöksnäringstrategin.

Behovet är en ramförstärkning på 3,178 mnkr från 2027. I förslaget om fördelning av medel inom kultursamverkansmodellen för 2026 föreslås ramförstärkning om 176 till Konstmuseets verksamhetsutveckling. Från 2027 är därför kvarvarande behov av ramförstärkning 3 mnkr.

Behovet av ramförstärkning från kultur- och fritidsavdelningen kommer att hanteras och prioriteras av regionstyrelseförvaltningens ledningsgrupp, tillsammans med alla andra önskemål inom regionstyrelseförvaltningen, vid framtagandet av regionstyrelseförvaltningens förslag till mål och budget för perioden 2027-2029.

Om ökad extern finansiering säkras och behovet av verksamhetsstöd därmed minskar, är överenskommelsen att Gotlands Museum återkommer till budgetavstämningen hösten 2026 med ett nedjusterat behov.

Bedömning av konsekvenser i tvärperspektiv

1. Rättslig grund/ rättsligt perspektiv

Bedömningen är att förslaget går i linje med förordningen för kultursamverkansmodellen.

2. Ekonomiskt perspektiv

Bedömningen är att förslaget innebär god ekonomisk hushållning, vilket går i linje med Region Gotlands policy för ekonomistyrning.

3. Barnperspektiv

Bedömningen är att barnperspektivet tillgodoses genom utökandet av den konstpedagogiska verksamheten.

4. Jämställdhetsperspektiv

Bedömningen är att jämställdhetsperspektivet är tillgodosett.

5. Landsbygdssäkring/geografiskt perspektiv

Bedömningen är att det geografiska perspektivet tillgodoses genom Konstmuseets planerade verksamhet, med landsbygdsturnéer, konst på platser utanför museets väggar, samarbeten med aktörer över hela Gotland samt Region Gotlands utveckling av kollektivtrafiken.

6. Klimat och miljöperspektiv

Ej aktuellt.

Beslutsunderlag

Tilläggsäskande gällande utökat bidrag för konstmuseiverksamhet, daterad 260216

Bilaga 1 Äskande gällande konstmuseet, daterad 250409

Kulturplan 2025-2028

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-02-16

Regionstyrelseförvaltningen

Stefan Hollmark
Regiondirektör

Maria Wennström
tf Avdelningschef kultur och fritid